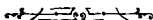

Ճ Ի Ա Գ Ո Մ Ո Յ Լ Է Ո Ր Ա Ր Տ Ի

Կ.ԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆ ԱԿՆԱՐԿ

Գ.

ԱՅՆ ԷՈՐԱՐՏԻ ծնաւ ի Ռէքանադի 1798 յունիս 20ին, կոմս Մոնալտոյէն և Ատէլայիտէ Անդիշի մարքիդհիւնէն իբրև ուսուցիչ ունեցաւ՝ իրենց տան մէջ՝ նախ Թորրէզ յիսուսեան մը, ապա Սանքինի քահանայն։ Տասներեք տարեկան հասակէն սկսաւ ուսանաւորներ գրել։ 1813 յունիսի մէջ, առանց ուսուցիչի, սկսաւ սովորել յունարէն լեզուն և նոյն տարւոյն վերջը՝ երբայեցերէնը։ Այնուհետև իր ժաւանակի մեծագոյն մասն իր հօր հարուստ գրատան մէջ անցուց, ուր զպրութեանց պարապելով՝ մեծապէս զարգացուց իր մտաւոր կարողութիւնը։ 1815ին զրեց՝ Ճաւակ մայրաքաղաքը, Թարգմանեց՝ Պատերազմ գործերու մկանց հետ (Batrachomimachia) և Մոսքոյի Հոփոսեփոսիոններն։ 1816ին հրատարակել տուաւ ի Միլան Ուիսակակի առաջին գրքի թարգմանութիւնը, և Ճաւակ Որատիոսի համալրանքն առ ետիսիս, և նոյն տարւոյն մէջ շարադրեց Մահուան մերձեկայր։ 1817ին զրեց Երգ ի Պոսիդոն, Առ Սեր, Առ Լուսին յոյն լեզուով (զորս գտած կեղծեց, բայց ինք շարադրած էր, և զորս գերման լեզուագէտներ՝ ստոյգ յունարէն, ըստ հեղինակին, Անակրէոնեան երգեր համարեցան)։ Ենկականի թարգմանութիւնը՝ շատերուն զրկեց, ի միջի այլոց նաև Փիեթրոյ Ճիորտանիի, որ իրեն շատ սիրով պատասխանեց և շուտով հետը բարեկամացաւ։ Առ Ճիորտանի, 1817 մարտ-դեկտեմբեր ամիսներուն մէջ, մեծ ատենութիւն յայտնեց Ռէքանադիի համար և կհանքին նկատմամբ՝ զոր անցունել ստիպուած էր հոն՝ վիշտը՝ կարենալ ըսելու համար,

ուր տարեկան հասակին մէջ «Այս որջին մէջ պիտի ապրիմ ու մեռնիմ՝ ուր ծնայ»։ տան մէջ իր հետ տղու մը պէս վարուել նուն համար, իսկ իբրև «մաքուր և անխառն» մանուկ մը՝ իր քաղքին մէջ։ Յամին 1818 մարտ 2ին կը գրէր անոր. «Եթէն տարի յիմարարաւ և յուսահատուէն ուսման աշխատելով» ինքզինքս փճացուցի այն ժամանակին մէջ յորում կը ձևանայի և իմ մարմնական կազմս պիտի հաստատուէր. և թշուառար ինքզինքս փճացուցի, որուն զեղ ու դարման չկայ բոլոր կեանքիս մէջ, և եղկելի ու ամենէն անարգ վիճակի մը հասուցի իմ մարդկային բոլոր այն մասն՝ որուն լոկ աւելի կը նային»։ Նոյն տարւոյն սեպտեմբերին մէջ Ճիորտանին իրեն այցելութեան գնաց. քիչ յետոյ շարադրեց երկու երգեր, Առ Խոսիսա և Տանդիի արձակի վրայ, զորս կրցաւ տպագրել տալ ի Հոռով 1819 տարւոյն սկիզբը՝ և Մոնթիի նուիրեց։

Յետոյ «տեսութեան ջղերու յարատև տկարութենէ մը լլկուած» որ իրեն կ'արգելուր ոչ միայն ամէն տեսակ բնութեցում, այլ նաև մտքի ամէն պայքար», փորձեց՝ կարողուս եղբորը հետ Ռէքանադիէն փախչել։ 1819 դեկտեմբերի մէջ այլ ևս «կարողութիւն չունէր ոչ մէկ փափաք յաւանալու, և ոչ իսկ մահուան վրայ»։ Այսու հանդերձ նոյն տարւոյն մէջ շարադրեց բանաստեղծութիւններ Հոփոսեփոսիոն առնումը։ 1820ին զրեց և հրատարակեց երգ մը՝ Առ Աննիոյ Մայ, որ կիկերոնի Հասարակապետարեան ձառին հատակուտորները գտած էր։

1822 նոյեմբերի մէջ կրցաւ վերջապէս Ռէքանադի թողուլ և Հոռով երթալ, ուր իրեն պատշաճ երևցաւ մակնորսեան ժամա-

նակ կրած հանդերձ դարձեալ վրան առնուլ, այսինքն է հմտութիւնն ու յունաբանութիւնը: Յաջողեցաւ «իւր քով առնուլ ցանկը յոյն օրէնսգիտութեանց՝ որոնք Պարպէրինա գրատան մէջ կը գտնուին»: Դիւէպուհէրի սաստիկ թախանձանքով, եւ զական պատգամաւոր Իրուսիոյ Արքուներին, որ զինք շատ կը յարգէր, իրեն եկեղեցական առաջնորդութիւն առաջարկուեցաւ «աստիճանի երազ յառաջագիտութեան յոյսով», բայց մերժեց, հասկըցնելով որ իր կեանքը պէտք էր «կարելի եղածին աւելի անկախ» ըլլալ: Ուստի յուսաց, բայց ի դուր, հարկաց աստեղադպիր առնուանուիլ: 1823 ժայիսին Ռէքանադի վերադարձաւ և հոն մնաց մինչև 1825 յունիս. այս ժամանակամիջոցիս (1824) Պոլսնեոյ մէջ կրկին տպագրել տուաւ արդէն տպուած երեք երգերը, և առնոց վրայ եօթն հատ ալ աւելցուց:

1825էն մինչև 1830 թափառական շրջեցաւ ի Միւսան, Պոլսնեա, Ռէքանադի, Փլորենտիա, Հոովմ: Ի վերջոյ իր սիրելի բարեկամ Անթոնիոյ Ռանիէրի զինք նափուի տարաւ, ուր մեռաւ 1837 յունիս 14ին: Այս ժամանակամիջոցիս մէջ հրատարակեց զանազան գրութիւններ Բարոյական զբոսածքներ, Մարտիրոսաբիւն Սուրբ Հարց, Կեղծելով Երեքհարիւրի գրութիւններ՝ իրմէ զանուած:

Բաց ի վերոյիշատակեալ գործերէն, ուրիշ երգեր ալ գրեց, շարադրեց Գիրք մետոքոյաց պատերազմի գորտանց ընդ մը՝ կոնս՝ ութնակ չափով, և այլն: Յիշատակներ, Սափոյի վերջին երգը, Գոնապոյոյ, Ապպաիա, Կիկեստարա և այլն զլուսագործոց երգերը¹:

Վերլուծումն Լէոբարտի գրուածոց

Լէոբարտի քառաստեղծական առաջին փորձերն և զան, Ռրատիոսի ապդի մը թարգմանութիւնն (1809), Արուստ քանաստեղծութեան Ռրատիոսի՝ ութնակ չափով (1811), Պոնգոս Եղիպտոսի մէջ «ողբերգութիւն» ապա չափով (1811), Մուսոսմը, քանաստեղծութիւն՝ որուն մէջ պատմուած է կատակ մը՝ իրմէն ուր կա-

Ճիագոմոյ Լէոբարտի:

բոյս եղբորմէն եղած՝ Սանքինի քանապոյն, վերառութիւններ (1812),

Իր քանաստեղծական և դիտական առաջին աշխատութիւններն եղան բառին մէկնութիւն մը՝ Պրոֆիէրի Պրատիոսի վարոց վրայ (ապրաստ 1814), Մեկնութիւն վարոց եւ գրածոց Հետեորաց որոնք ապրեցան Քրիստոսի բռնականին առաջին քառորդին, հաւաքածոյ մը՝ երկրորդ գարուն Յունական Հարց հաստակութիւններու:

Փոքր՝ Էնկրու ժողովրդական մոլորութեանց վրայ, հրատարակուեցաւ 1846ին Փրոֆիէրոյ Վիանիէն. — Մանուս մտտեալը, 1880ին. — Արուստ քերթուածն Ռրատիոսի ծպտեալ, ի Գամբիէնոյ 1863ին. —

1. Լէոբարտի երգերը թարգմանած և հատորով մ'իւրոյ ընդառնած է Հ. Արուս Գազեկանս Վենետիկ. Ս. Ղազար. Միւնիք. Տպ. 1910. —

Պոմպեոս Եղիսյանի մէջ, 1883ին, Վիսնիի Եռեւելեան ժին մէջ է նաեւ Երկայն եւ մանաւանդ հեռագրութեամբ խորացեալ կնոյ մը համար՝ երգ մը:

Առ Անճելոյ Մայ տպագրութեամբ ի Պոլսեան, 1819ին. ծովապետ Մենակեայ ճնշողակը. ապա 1824ին մի է նոյն տեղը լոյս տեսան վերոյիշեալ երգերէն Յատ է յեւտոյ 7 հատ եւ անոնց վրան աւելցան, ոչք են. — Պաւլին քրոյ հարսանիքին, Գնդապի մէջ յաղթողի մը, Բրուտոս կրտսեր, Գարեան կամ հին առասպելներուն վրայ, Վերջին երգ Սաֆոյի, Երգ մանկանոց, Իր կնոյ ճանձորագրութիւններով եւ Բրուտոս կրտսերի եւ Թեոփոստի համեմատական կարծիքներով:

Փերրուաճի, Անճելոյ, Տանի օրուան իրիկունը, Յիշատակը՝ յետոյ յորդորուած՝ Առ լուսին, Երազը, Մեծաւոր կնակը, ասոնք հրատարակութեամբ Միլանի Նոր Ժողովոյ թերթին մէջ (1825—26) եւ ապա ի Պոլսեան: 1824էն մինչև իր մահը շարադրեց Գոնալփոյ, Առ Կոմս Գարոյ Բիթոյի, Երազիւնը, Առ Սիվիս, Յիշատակներ, Ասիոյ մէջ թափառող հողոյի մը գիրքաշին երգը, Մորիկէն վերջ պարտաբան, Գիւղին շաքարը, Իշխող մտածունք, Սեր եւ մահ, Իր անձին, Ապապիս, Գերեզմանական ձին խորաշանդակի մը վրայ՝ ուր ցեառաւոր օրիորդ մը ներկայացուած է մեկնելու դիրքի մէջ՝ իրեններէն հրաժեշտ առնելով, Գեներալի կնոյ մը կնկանաւորին վրայ՝ որ քանդակուած է իր գերեզմանական շէշա-

տակարանին մէջ, Յետ կոյուսմ եւ մարդիւն ճինոյ Գարբոնի, Մայրամուտ լուսին, Ճինեարքա, Հետեւողութիւն, Կլուսի, 1831ի տպագրութիւն՝ (Ֆիրենցէ, Փիլաթիթի) առօրինակ՝ Երգեր վերնագրին տակ՝ նախորդ ցանկան վերնագրներով ապուած քերթուածները, — 1836ի տպագրութեան մէջ (Ֆիրենցէ, Փիլաթիթի) արքա-բարդուած եւ շատ ճոխացուած՝ լոյս տեսան Մենակեայ ճնշողակը, Մայրամուտ լուսին եւ Ճինեարքա: Լեոփար-տիէ վերջին տաղերը՝ հրատարակութեամբ Անթոնիոյ Ռանիերիի խմանուտ տպագրութեան մէջ (Ֆիրենցէ, Լը Մունտի, 1845):

Բարոյական երկերուն նկատմամբ՝ հ'յուէր Մանտինի օտարականի մը «Հիմանականից գրողներէն» գուցէ ո՛չ ոք լաւագոյն կերպով դրեց արձակ խոսքերուն: Եւ, Պատմութիւն մարդկային սեռին, Առաջադէպ մրցանակից՝ փայտափոր տպագրութեանց ակադեմիային եղած, Փարիսի կամ փառքին վրայ, Երբորդ բռնոց, Երգ վայրի ա-քաղաղին եւ սլին, Խառնկութիւններ, Թերիսարանոյ եւ քարեկամի մը խառնկութիւնը (1834ին), Անճելոյ հաւտառոր Լամփակունի Ստատուինի՝ աշխարհի ժամանակ վրայ, Կոյնեակիւր խառնկութիւն, Խառնկութիւն Պոր-փիւրի եւ Պլատոնի, Կարելութանմանէլ Մտածութիւնք, Ամեանն Երկիտեստոսի ժողովրդական լեզուով թարգմանութիւնը, Առաջադէպ որդւոյն առական վրայ՝ Քանէն-փոնէն պատմուած է ալ:

Ա Ռ Ի Տ Ա Լ Ի Ա

Ո՛վ հայրենիք իմ, կը տեսնեմ պարիսպներն
Ու կամարներն, սիւններն, կուռքերն, արձաններն
Ի՛նչ արտարակներն՝ մեր իմաստութիւն պատկերուն,
Բայց չեմ տեսներ ես ո՛չ դաւիթին, ոչ երկամն՝
Որով էին մեր ինչ հայրերն բեռնաւոր:
Աղբ ցոյց կու տաս քու մերկ ճակատդ ու քու լանջը:
Ո՞հ, ո՛րքան վէժք, ու՛շուրտմանք ու աղիւն,
Աղբ ի՛նչ վիճակ է ո՛վ չքնաղ տիկին դու:
Կը հարցնեմ ես երկընթին ու երկընթին,
Ի՛նչք, ըսէ՛ք ո՛վ զինք հասցուց այդ դիրքին:
Եւ չարագոյն՝ որ զոյգ բազուկն է շղթայ.
Անպէս որ իո՛ն նա հերարձակ, քողագորկ,
Անմիտութեամբ, Թողլիք՝ գետին կը նըստի,
Ծոռակերուն մէջ դէմքն ամբողջութեամբ՝ ու կու լայ:
Լաց, արդարեւ, որ ծնած էիր Խաղիւս
Պարտիկ ազգերն, բարի թէ՛ չար բաղդին մէջ:
Թէ՛ եւ աչքերդ ըլլային զոյգ աղբիւրներ մշտնափոս,
Ո՛չ երբէք արտասուքն պիտի զօրէր հաւասարի
Նախատինքն մեծ ու կրած վնասախլ:

Երբեմն տիկինդ՝ իսկ արդ. Թըշուառ աղախին:
 Խօսողներէն քու վըրադ՝ ո՞ր մէկն արդեօք
 Քու անցեալ փառքդ ու պարծանքներդ յիշելով
 Ձըներ. երբեմն մեծ եղաւ, բայց արդ. նոյնն չէ:
 Ինչո՞ւ, ինչո՞ւ, ո՞ր է քու հին սրուծիւնդ,
 Ո՛ր են գէնքերն, ո՞ր կրողն ու պընդուծիւն,
 Սուրբ մէջքէդ ո՞վ քակեց ու գքեզ մատնեց,
 Ի՞նչ հըմաք կամ զօրուծիւն, ճիգ՝ կըրցան
 Կապտել լողիկդ ու վարսակալդ ոսկի:
 Ի՞նչպէս ինկար կամ երբ այդքան ցածավայր՝
 Քու այնքան մեծ ու փառապանծ բարձունքէդ:
 Ո՞չ որ կըռուի քեզի համար, եւ ո՛չ որ
 Քուկիններէդ կայ որ ըզքեզ պաշտպանէ:
 Ձէնքերը հոս, գէնքերը, ես պիտ' կըռուիմ
 Ու ես միայն 'տիշնամ' նախ: Տո՛ւր, ո՞վ Երկինք,
 Որ արիւնս հուր ըլլայ Իտալ կըռծքերուն:

Որդիքդ ո՛ր են: Ձայն կը լսեմ գէնքերու,
 Կանչիւններու, Թըմբուկներու, կառքերու.
 Օտար երկրի մէջ կը կըռուին զուկըներդ:
 Լըսէ՛, լըսէ՛, Իտալիա: Կը տեսնեմ
 Կամ կը կարծեմ տեսնել ծրփում մ'յործանուտ՝
 Հետիններու, ձիերու, ծովս ու փոշի,
 Սուրերու շող՝ զերդ փայլատակք ամպին մէջ:
 Ձէն ըստփութիւր եւ չեն ուզեր դարձնել
 Շըլմոր աչուկդ դէպ' անորոշ պատահում:
 Այն դաշտերուն մէջ ինչո՞ւ մարտ ու կըռիւ
 Դրողիկ հասակն Իտալական կը մըդէ:
 Ո՞վ աստուածներ, ո՞վ աստուածներ, կը կըռուին
 Ուրիշ երկրի համար սուրերն Իտալիան:
 Եղո՛ւկ անոր որ ժարտի մէջ կը մեռնի՝
 Ո՛չ հայրենի ափերուն, ո՛չ ծընկասէր
 Հարսին համար ու ո՛չ սիրուն իր որդւոց՝
 Այլ օտարի ոստիւն եւ ազգերու,
 Ու չի կըրնար ըսել երբ ինք պիտ' մեռնի.
 Ո՞վ գեղեցիկ հայրենիք իմ, կեանքս համայն
 Ջոր ինձ տըւիր՝ կը դարձնեմ քեզ դարձեալ:

Ո՞վ բարեբաղդ, սիրուն, օրհնեալ հին դարեր,
 Ուր հայրենեաց համար մարդիկ գունդագունդ
 Կը վազէին դէպ ի մահ. եւ ո՞վ յաւէտ
 Գովեալ, շըքեղ Թեսաղական դուք կիրճեր,
 Ուր Պարսկաստան՝ ճակատագիրն ալ մաս մը՝
 Քաջ եւ արի հանդիսացաւ քիչ հոգւով:
 Կը կարծեմ որ ձեր տունկերն, Ժայռք եւ ալիք
 Ու ձեր լեռներ՝ շրփոթ ծախով կը պատմեն
 Անցորդներուն՝ Թէ ի՛նչ կերպով ծածկեցին

Բոլոր այն սոխն՝ անպարտելի գումարտակք,
 Որ յատկապէս Յոյնին էին նրւիրուած:
 Այն ատեն, վատ եւ ամեֆի Քրսերքսէսն
 Հելլեսպոնտէն փախըստական խոյս կու տար.
 Խաղք նըշաւակք եղած յետին իր թողանց.
 'ԼԱստեղայի բըլուրն ի վեր՝ ուր սուրբ գունդն
 Ամհափացուց ինքզինքը հոն մեռնելով՝
 Սիմոնիդէս կը բարձրանար, ականափիչ
 Դիտելով միշտ նուրբ եթերն, ծովն ու երկիրն:

Եւ արցունքէ ձրրջած կըրկին այտերով,
 Թասուն կուրծքով եւ ուղբերով դանդաշուն
 Ու հապշտապ ձեռք կը զարնէր քնարին.
 Չեզի համար երանի՜ որ կուրծքերկիդ
 Դէմ տըւիք հոն բիւր թըշնամի տէգերուն՝
 Անոր սիրոյն՝ որ ձեզ Արեւ պարզեւեց.
 Չեզ՝ զոր Հելլադա կը պաշտէ եւ դարձեալ
 Բոլոր աշխարհ ըսքանչացած կը մնայ:
 Չէնքերու մէջ ու վըտանգի, չեմ գիտեր,
 Եւ դէպ ի բաղըն անհամբոյր՝ ո՞ր անուռն սէր
 Որոնց այդպէս երիտասարդ ձեր մոքեր.
 Ի՞նչպէս ձեզի, ով որդեակներ, երեւցաւ.
 Աւրքսն զըւարթ ժամն յետին, որ ճիծաղկոտ
 Վազեցիք դէպ՝ այն անցքը խիստ, մահափոտ:
 Կարծես պարի երթար եւ ոչ թէ մահուան
 Չեզմէ ամէն մէկը կամ մեծ կոչունքի.
 Բայց կ'սպասէր ձեզ տարտարոսը, խաւար,
 Ինչպէս դարձեալ ծովուն մեռած ալիքներ.
 Ո՛չ ձեր հարմներն էին ձեր քով, ո՛չ որդիք,
 Երբ դուք վայրագ ծովափին վրայ՝ բըռնեցիք
 Մահուան ուղին՝ առանց լացի համբոյրի:

Պարսիկներն ալ չի մընացին անտանջանք,
 Տըւիք անեղ, անմարսելի տագնապներ:
 Զերդ ցուլերու երամակին մէջ առիւծ՝
 Մերթ կը ցատկէ մէկուն կըռնակն ու այնպէս
 Ժանիքներով քամակն սնոր կը փորէ,
 Մերթ սյս կողը կը խածխըծէ, մերթ այն գիտն.
 Այսպէս Պարսիկ գունդերուն մէջ կը կատղէր
 Յասոյթը յոյն կուրծքերուն եւ արուծիւնն:
 Բորսայս ինկած հոս ձիեր եւ ասպետներ,
 Հոն խոչընդոտ պարտեալներուն փախուստին՝
 Թաւալգըլոր վրաններ, կառքեր ցիր ու ցան,
 Եւ առաջին փախչողներէն՝ Քրսերքսէս
 Գիսախըրիւ եւ գունամեծի բըռնաւորն.
 Հոն են դարձեալ՝ այն բարբարոս արիւնով
 Ներկամեամախ, խիզախ՝ հեղին դիւցազներ՝

Պատճառ՝ Պարսից տառապանքին անըսպառ,
 Քիչ քիչ ընկճեալ իրենց ցաւոյ վէրքերէն՝
 Մին միւսին վրայ կ'իյնայ: Կեցցէք, ո՛հ, կեցցէք,
 Դուք երջանիկ եւ երանեալ հողիներ,
 Որչափ խօսուի աշխարհի մէջ ու գրորուի:
 Նախ խըրուելով աստղերն ի ծով գահալէժ
 Պիտի նափին եւ մարելով շառաչին,
 Որ յետոյ ձեր յիշատակներն ու ձեր սէր
 Սահի անցնի եւ կամ ամբողջ ջընջուի:
 Սեղան մի է ձեր գերեզմանն, ուր գալով՝
 Պիտի ցուցնեն մայրերն իրենց զաւակաց՝
 Զլքնադազեղ հետքերը ձեր արիւնին:
 Ահա, գետին խնսրահած՝ ես, ո՛վ օրհնեալք,
 Կը համբուրեմ այս քարերն ու այս բունձեր,
 Որք պիտ' ըլլան յաւերժապէս պանծալի,
 Հլուչակաւոր՝ մէկ բեւեռէն մինչեւ միւսն:
 Ես ալ ձեզ հետ իցիւ թէ հոս Թաղուէի,
 Եւ իմ արեամբս Թըջուէր սիրուն այս երկիրն:
 Բայց եթէ բաղըն ինձի համար չի ժպտիր,
 Ու չի ուզեր՝ որ մահամբձ իմ աչքերս
 Յունաստանի համար փակեմ՝ մարտի մէջ,
 Գեթ ամօթխած համբաւը ձեր քերթովն,
 Եթէ հաջին ու շրնորհեն աստուածներն,
 Այնչափ տեւէ յիշատակին մէջ յետոնց՝
 Որչափ ձերին տեսած է ու պիտ' տեսէ:

ԹԻՐ. Հ. Ա. ՅՈՎՈՒԳԵԱՆ

ՊԵՐՋԱՆԱՅԻՆ

ԱՆՈՒՅՆԵՐՈՒՆ ՄԻՋ

Խաղաղութիւն, տարերն աճին կը լըռեն...
 Ո՛րքան հրապոյր ունի երկիրն, ո՛վ անդունդ...
 Կը մըթագնի ծոցն՝ ու չողերն արևուն
 Լըյս-հոգիիս մէջ թռչորեն կը մարմին:

Ի՞նչ փոյթս մեծղի տարածութիւնն այս հըզօր,
 Երբ կը սուրայ նօթի երաժի ազգաւի
 Թըջուածութեան հեծեծանքէն հիւզակին:
 Քամին տըրտունջ ունի, ալիքն ալ իր սեն:

Անհունին մէջ՝ գերեզմանոցի զողողացող
 Ելեւէջները զահկերուն կը լըտէժ,
 Կը հրախրեն նորէն մեռնող մը հողին:

Երիտասարդ գուցէ մեռաւ, աղօթենք,
 Գուցէ մեռաւ կոյս, աղօթենք, զի աղօթքն՝
 Հիւանդ հոգւոյն է ըստփոխաբք միակ:

Հ. Ա. ՏԵՐԵԱՆ

3 Հոկ. 1917

Մութը կ'իջնայ, կը վըրդովի խորն հոգւոյս,
 Մինչ ըստուերները կ'երկրնեան իրերու:
 Հեռուն լըճակն իր այլձուփ երգերու
 Շենտով ժայռին կ'ողջայ իր բանտը անոյս:

Զեզի կու գամ ո՛վ հրաբորբոք ալիքներ,
 Գազանիջրս թող ձեր ծոցին մէջը սուրայ,
 Երազանքներըս թող հալին, ու իյնայ
 Յատակը ձեր այս մըղձաւանջս անտարբեր:

Ու կը նետուիմ ծըփծըփումիդ թուօրէն
 Քրծնումին տակ, անոնք խորհուրդ մը ունին,
 Աստղերէն վերի բերուած անդունդին
 Ինձ կը պատմեն. ես կը մոռնամ կենսքն արդէն:

Ո՛վ ձեր համբոյրը օրերգուած ափուքին,
 Արևելէն մըրմունջը այս կը բերէք...
 Ախ ալդ կոյսի մ'հոգեարքին նուագն է հէք,
 Եփրատն յանձնեց թէ մըռունչներ Սև ծովին...:

13 Հոկ. 1917

Հ. Ա. ՏԵՐԵԱՆ